

Ponedeljek

Leto II.

Ljubljana, 7. maja 1928

Stev 19

Resna režimska kriza v Romuniji

Včeraj je zborovalo v Albi Juliji 200.000 kmetov, ki so zahtevali takojšen odstop vlade – Dalekosežni sklepi zaranističnega zborovanja – Slovesna prisega – Pravoslavna in grško-katoliška duhovščina na strani opozicije – Možnost kmeškega pohoda v glavno mesto – Zborovanja so se vršila tudi v drugih mestih brez vsakih incidentov

Alba Julia, 6. maja. Že ob 5. zjutraj so pričele kmečke množice korakati skozi 4 mestna vrata na glavni trg Mihaela Hrabrega. Kmete so spremljali duhovniki v ornatu ter žene in otroci; ljudi je bilo nad 200.000. Posebno mogočen vtis je napravil spoved delavcev iz doline Jiu, ki so korakali pod svojimi zastavami. Ob 8. zjutraj se je vršila v pravoslavni in grško-katoliški cerkvi služba boja, katere so se udeležili tudi strankini voditelji. Takoj po opravljeni cerkveni ceremoniji se je sestalo v dvorani mestnega gledališča 677 delegatov, nakar je bil kongres odprt.

Za predsednika zborovanja je bil izvoljen bivši ministrski predsednik Ștefan Popp. Strankin predsednik Julij Maniu je imel najprej dolg ekspozicije o političnem položaju; za njim je govoril podpredsednik stranke dr. Mihalage. Izjavil je, da zastopa narodna kmečka stranka 75 odstotkov države ter zahteva takojšnji odstop vlade. Če se to ne bi zgodilo, je stranka pripravljena spremeniti sedanjo vladno obliko. Govorili so dalje delegati Ispescu, Grecu v imenu Bukovine, Pan-Halipia v imenu Besarabije in Cezar Bocu v imenu Banata. Nato je bila

sprejeta resolucija

ki vsebuje naslednjih 8 točk:

1. Velike množice, ki so se zbrale iz vseh delov velike Romunije na kongres v Albi Julijo in štejejo nad 200.000 oseb, hočejo vsemu svetu dokazati, da je za kmečko stranko ves romunski narod. Kongres v Albi Juliji potrjuje edinstvo Romunije, ki je bila ustanovljena s sklepi v Kišinevu, Černovicah in Albi Juliji ter mora večno ostati. Rumunski narod je pripravljen braniti to edinstvo do zadnje kaplje krvi.

2. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji se ne obrača samo proti zunanjim sovražnikom, ki hočejo spremeniti državne meje, temveč tudi proti vsem onim, ki z desettletno protustavno in nezakonito vladno rušijo moč države, upravljajo z uvedbo kolonialnega sistema za nove pokrajine edinstvo države v nevarnost in nalagajo vseh državi stisko in muke. Ljudsko zborovanje zahteva spoštovanje načel, ki so veljala takrat, ko je bila podpisana listina za ujedinjenje.

3. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji izreka zahvalo vsem zaveznikom, s katerimi je rumunski narod skupno krvavel v vojni, ter Društvu narodov kot predstavitelju miru, ki ga naproša, naj ne istoveti rumunskega naroda s sedanjo uzurpatorsko vladno, proti kateri je narod sam v najostrejši borbi.

4. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji ugotavlja, da je prišla sedanja vlada na krmilo po državnem prevratu. Ta vlada dela proti narodnemu smislu in podkopava temelje državne eksistence. Ljudsko zborovanje izjavlja, da je ta vlada narodu sovražna in da se je narod brani z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

5. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji odreja vladi pravico, da bi govorila v imenu države, posebno pa pravico, da bi sprejemala nove obveznosti za narod in sklepala inozemska posojila.

6. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji poziva regentski svet, da takoj odstrani sedanjo vladno. Namesto nje naj imenuje vlado narodne kmečke stranke z Julijem Maniom na čelu. Ljudsko zborovanje naglašja, da je monarhističnega naziranja, vendar pa izjavlja, da zavisi vladna oblika od naziranja naroda, ki lahko izbira primerno obliko za svoje interese.

7. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji ratificira sklepe parlamentarnega sveta, po katerih so se poslanci stranke umaknili iz parlamenta.

8. Ljudsko zborovanje v Albi Juliji pooblašča vodstvo narodne kmečke stranke, da obvesti o tej resoluciji regentski svet.

Nato so delegati zapustili gledališko dvorano ter odšli na veliki trg, kjer so raz šest tribun govorili Julius Maniu, Mihalage, Popovič in drugi poslanci. V imenu socialistov je govoril poslanec Fluera.

Nato je bila ljudskemu zborovanju ob 2. popoldne z vseh tribun prečitana

druga resolucija.

Ta resolucija se pričenja:

»Ljudske mase ki so se zbrale na kongres narodne kmečke stranke v Albi Juliji, ratificirajo vse sklepe strankine-

ga vodstva in polagajo slovesno prisego.«

Duhovniki so nato v ornatu podelili množicam sv. obhajilo, nakar so vsi navzoči dvignili desno roko in glasno ponavljali slovesno prisego:

»Prisegamo pri Bogu, da ne bomo odnehali v boju za padec vlade, ki je bila imenovana z dekretom, katerega so kralju Ferdinandu ukradli na smrtni postelji in ki po smrti Bratiana stiska vso državo. Prisegamo, da bomo nadaljevali boji brez strahu pred žrtvami in brez prestanka po vseh mestih in vaseh z vsemi sredstvi. Prisegamo, da bomo odprli naše cerkve in med službo božjo prosili Boga, da nam da moči v boju proti nezakoniti vladi. Boj naj kaznuje one, ki ženejo Rumunijo v pogubo. Prisegamo, da hočemo ustvariti novo svobodno Rumunijo, kjer naj vlada svoboda in pravičnost za vse sinove naroda.«

Pohod na Bukarešto.

Po prisegi je stavlil poslanec dr. Dobrescu predlog, naj se vsi navzoči razdelijo v tri kolone ter korakajo proti Bukarešti. Množice naj bi že v en uri od-

korakale. Posamezne skupine kmetov so odšle v okoliške kraje Vintsur, Pejus in Cebes, da se definitivno formirajo. Za jutri popoldne je sklicano novo ljudsko zborovanje v Cluju, na katerem bo Julij Maniu poročal o odgovoru regentskega sveta. Popoldne bo Maniu predstavljen regentskemu svetu, katerega bo izročil resolucijo.

Zborovanja po vsej državi.

Tudi v Craiovi, Jassyu in raznih drugih mestih, so se vršila zborovanja narodne kmečke stanke, ki so povsod potekla popolnoma mirno. V Bukarešti je bilo zborovanje prepovedano.

Nikjer incidentov.

Bukarešta, 6. maja. Po poročilih iz notranjega ministrstva ni prišlo danes nikjer do katerega incidenta. Po provinci v Craiovi, Črnovicah, Jassyu, Brailu in drugod so se vršila velika zborovanja, ki so potekla brez incidenta in na katerih so bile sprejete slične resolucije kot v Albi Juliji.

Zborovanju v Albi Juliji so se pridružili tudi zastopniki rudniškega delavstva iz Rešice in Petrošanija.

„Italia“ prispela na Spitzberge

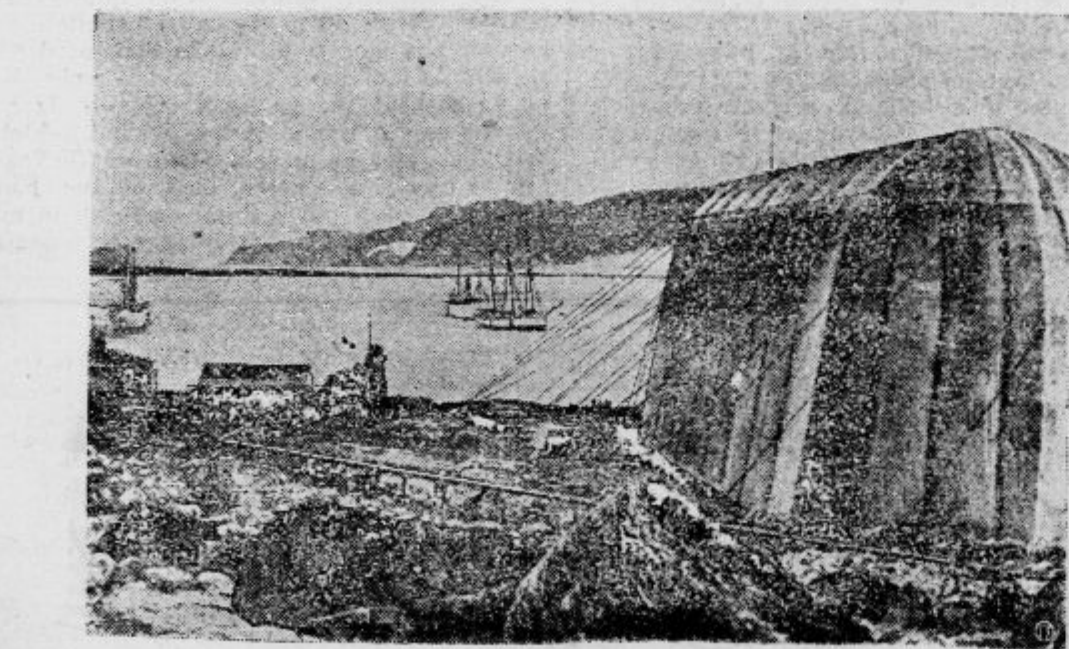
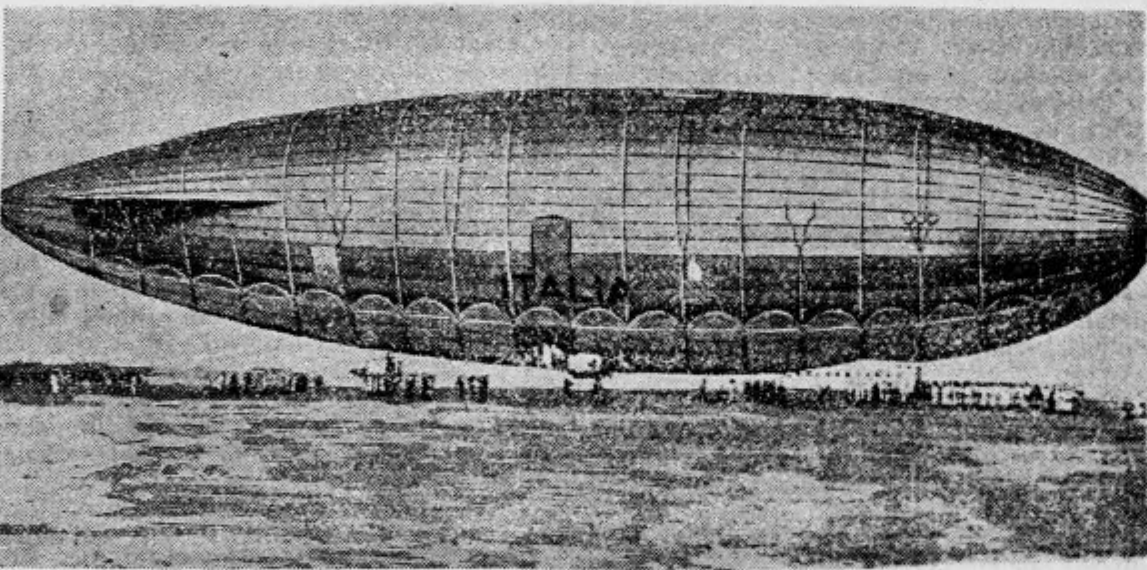
V soboto zvečer je startal Nobile v Vadsoe za polet na Spitzberge. — Ugodni vetrovi. — Slovo od Norveške.

Oslo, 6. maja. »Italia« je ob 13. uri pristala v Kingsbayu.

Vadso, 6. maja. Sinoči ob 20.31 je »Italia« nadaljevala polet na Spitzberge. General Nobile je računal pri pristanku, da mu bo treba čakati le 24 ur na ponoven start, vendar pa se je vreme tako poslabšalo, da je moral ostati 35 ur. Zrakoplov je startal gladko in se je že po par minutah pojavil nad mestom. Po zadnjih poročilih je vreme nad Barentskim morjem tja do Spitzbergov skoraj povsod ugodno razen manjših predelov, kjer lahno sneži. General Nobile upa, da bo priletel v

Kingsbay v 25 ali 30 urah. Že po eni uri je oddala »Italia« brezžično brzojavko, da je na krovu vse zdravo in da zrakoplov plove mirno.

Ko se je zvedelo po mestu, da bo »Italia« startala, se je zbralo okoli zrakoplova mnogo občinstva. Med prvimi, ki so pozdravili odhajajočo posadko, je bil prefekt, ki je izrazil generalu občudovanje Norvežanov nad novo ekspedicijo na severni tečaj. Nobile se je do zadnjega razgovarjal z navzočimi. Malo po 20. uri je dal povelje za start. Množica je posadko živahno pozdravljala.

Zgoraj: Nobilov zrakoplov »Italia«. — Spodaj: Hangar v Kingsbayu, kjer bo »Italia« čakala na končni polet čez severni tečaj.

Zopet potres v Grčiji

Atene, 6. maja. Danes so bili v okolici Korinta zabeleženi štirje novi potresni sunki. Dasi potres tokrat ni bil posebno močan, je vendar povzročil precejšnjo škodo in je v okolici Korinta porušil zadnje ostanke hiš. Človeških žrtev ni bilo ker je prebivalstvo že davno zapustilo svoje razpadajoče domove in prebiva na prostem.

Eksplodizija peklenškega stroja v Sofiji

Sofija, 6. maja. Danes je eksplodiral pod portalom Trgovske banke peklenški stroj, ne da bi bil poškodovan poslopje. Eksplodizija je bila izredno močna, tako da so povsod vse šipe na sosednjih poslopih, med njimi tudi na rumunskem poslanstvu. O strahu ni nobenega sledu. Povzročena škoda je neznatna.

Močna Jugoslavija najboljšje jamstvo za evropski mir

Joca Jovanović o fašističnih imperijalističnih ciljih v srednji in jugovzhodni Evropi. — Italijanska politika je že od nekdaj naperjena proti Jugoslovenom.

Split, 6. maja. Na poziv tukajšnje ljudske univerze, je imel danes predsednik srbske zemljoradniške stranke, bivši srbski poslanik na Dunaju in v Londonu g. Joca Jovanović v Narodnem gledališču predavanje o italijanski politiki na Balkanu ter o odnosih med Jugoslavijo in Italijo.

Predavatelj je med drugim naglašal, da ogroža Italija, odkar je postala vele-sila, samostojnost držav na Balkanu. Glavna njena akcija je naperjena proti Jugoslaviji. Navedel je številne primere iz polpretekle dobe ki dokazujejo zahrbtnost italijanske politike. Četudi je Italija l. 1924 sklenila z Jugoslavijo prijateljski pakt, neprestano spletkari proti nam in zbira naše sovražnike. Tiranjski pakt je naperjen v prvi vrsti proti Jugoslaviji, ravno isto tendenco pa ima tudi italijanska pogodba z Madžar-

ske. Z istim ciljem vodi sedaj Italija pogajanja s Turčijo in Grčijo za sklenitev sličnih pogodb. Italija zahteva zase nadmoč na Jadranu, na Balkanu, v srednji Evropi in Sredozemskem morju. Naša politika mora biti ta, da ostane velika in močna Jugoslavija od Črnege in Egejskega do Jadranskega morja. Nikdar ne smemo odstopiti od načela: »Balkan balkanskim narodom« kakor tudi ne smemo nikdar popustiti od tega da je Jadransko morje jugoslovensko. Neodvisnost Albanije je glavni pogoj za konsolidacijo Balkana in za mir v srednji Evropi. Dokler Italija ne prizna teh naših zahtev, ne more biti naša prijateljica. Svoje predavanje je končal Joca Jovanović z besedami: Ne verujem, da bi prišlo med nami in Italijo do vojne, ker bi Italija v tem trenutku padla v vrsto držav druge vrste.

Krvav pretep na občinski seji

V Bački so se v neki občini stepli Madžari in Srbi na seji občinskega sveta. — Štirje odborniki so bili nevarno ranjeni.

Subotica, 6. maja. V Molu pri Subotici je prišlo na seji občinskega sveta do krvavega pretepa, na katerem so bili štirje občinski odborniki tako težko ranjeni, da so jih morali prepeljati v bolnico. Pretep je posledica nesrečne politike, ki jo vodi vlada v Vojvodini, kjer protežira Madžare proti domačim ljudem. Ko je župan sporočil, da je veliki župan razveljavil izvolitev občinskih funkcionarjev, je predsednik tamošnje organizacije madžarske stranke in občinski odbornik Vida zahteval, naj župan besedilo odloka prevede na madžarski je-

zik. Ostali občinski odborniki so proti temu odločno protestirali. V prerekanje, ki je nato nastalo med Madžari in zastopniki nacionalnih strank, se je vmešala tudi publika, ki je obsajala večino iz pristašev madžarske stranke. Končno je publika navadila na občinske svetnike s stoli, nakar je nastal krvav pretep. Ko so prihiti orog-niki, so našli na bojišču štiri težko ranjene občinske odbornike, med katerimi je bil tudi predsednik madžarske stranke Vida. Ranjence so morali prepeljati v bolnico.

Odhod finančnega ministra v London

Beograd, 6. maja. V političnem življenju je vladalo danes popolno zatišje. V vladnem predsedstvu sta se dopoldne sestala ministrski predsednik g. Vukičević in finančni minister g. dr. Marković. Na konferenci sta razpravljala o inozemskem posojilu. Kakor zatrujejo v vladnih krogih, odpotuje finančni minister v torek v Pariz odnošno v London, da predloži v smislu sklenjene preliminarne pogodbe s posojilodajalcem v odobritev program javnih del, ki jih namerava vlada izvesti s tem posojilom.

Mlekarski kongres v Zagrebu

Zagreb, 6. maja. V prostorih kina »Musi-hal« se je vršil danes kongres mlekarev. Kongresa se je udeležilo nad 200 delegatov iz vse države. Posebno številno je bila zastopana Slovenija. Ministrstvo za poljedelstvo je zastopal inspektor dr. Kosta Končić.

Kongres se je bavil z raznimi strokovnimi vprašanji, ki so v zvezi s povzdigo našega mlekarstva. Prof. dr. Filipović je imel referat o svetovni mlekarski produkciji, Fran Krištof o mlekarski propagandi, ravnatelj Vekoslav Gortan pa je orisal organizacijo mlekarstva pri nas in potrebne reforme za povečanje mlekarske produkcije. Nato je sledilo poučno predavanje inspektorja Končića, ki so ga tolmačile filmske slike. Kongres je med drugim proglasil »Mlekarski list«, ki izhaja v Zagrebu, za glavno glasilo mlekarskega združenja.

Udruženje novinarjev za zunanjo politiko

Beograd, 6. maja. Danes je bilo osnovano Udruženje jugoslovenskih novinarjev za zunanjo politiko. Za predsednika je bil izvoljen bivši zunanji minister dr. Ninčić, za tajnika pa urednik zagrebških »Novosti« Branko Denić. V nadzorstvo je med drugimi izvoljen poslanec dr. Kramer.

Poset češkoslovaških carinikov

Beograd, 6. maja. Danes so dospeli semkaj češkoslovaški cariniki pod vodstvom predsednika svojega združenja g. Brančevskega, da vrnejo poset jugoslovenskim carinikom. Iz Beograda odpotujejo najprej v Srbijo, nato pa bodo posetili tudi vsa ostala večja jugoslovenska mesta.

Požar v Pragi

Praga, 6. maja. Danes ob 1. popoldne je nastal v tako zvani »češki halupi« na bivši narodopisni izložbi iz leta 1897. požar, ki je težko poškodoval poslopje in dvoriščno zgradbo. Streha je popolnoma zgorela. Žgani je najbrže nastal zaradi isker iz locomotive.

Velika nesreča na dirkališču.

Sidney, 5. maja. s. Na dirkališču v Rosse-ryu se je zrušila tribuna. 200 oseb je bilo ranjenih.

„Kulturni boj“ na Slovaškem

Bratislava, 5. maja. V Novem mestu na Vahu je prišlo pred tamošnjo gimnazijo do razburljivih scen. Ravnateljstvo državne gimnazije je priporočilo učencem, naj kupijo cenene izdaje čeških klasikov. Učenci višjih razredov so nato nakupili več del znanega češkega pisatelja Macharia. Nato so katoliške organizacije obklevale šlane, v katerem citat ravnateljstvu, da razširja med učenci pohujšljive spise. Včeraj je po šolskem pouku prišlo približno 300 žensk pred gimnazijo. Vdrla so v poslopje ter zasedle ravnateljsko pisarno. Izjavile so, da toliko časa ne bodo zapustile gimnazije, dokler nim ne bodo izročene vse knjige pisatelja Macharia. Ko so ženske zapretele, da bodo demolitale pohištvo v ravnateljevi pisarni, je bilo pozvano orožništvo, ki je ženske odstranilo iz poslopja.

Japonsko-kitajski konflikt

Tokio, 6. maja. Japonski generalni konzul v Tsinanfu poroča, da je bilo 12 japonskih vojakov ubitih in 30 ranjenih. Število smrtnih žrtev med civilnim prebivalstvom znaša 14, med njimi tudi nekaj žensk. Tudi število ranjenecv je zelo visoko. O žrtvah med inozemci do sedaj ni novih vesti. Japonska ojačenja so pod vodstvom generala Ivakure včeraj prispela v Tsinanfu.

Kakor poroča angleški generalni konzul v Sanghaju iz dobro informiranega vira, si japonske oblasti prizadevajo, da bi ostal incident omejen samo na Tsinanfu, ker se boje, da bi se posledice pokazile tudi po drugih krajih. Vrhovne vojaške in mornariške oblasti so se posvetovala o položaju na Kitajskem. Akcija gre za tem, da bi Japonska pozvala vojskujoče v provinci Santung, naj ustavijo boje, ker bo sicer Japonska zasedla provinco in železnice, dokler se položaj ne razčisti. Menijo, da bo treba poslati še eno divizijo na Kitajsko.

Tokio, 6. maja. Demisija notranjega ministra Cukija je bila sprejeta. Portfelj notranjega ministrstva je začasno prevzel ministrski predsednik Tanaka.

Trije kitajski oblastniki:

General Cangtsolin, general Cangkajsek in krščanski general Feng.

Dve zmagi in dva poraza naših nogometnih reprezentanc

Reprezentanci Gradca v Ljubljani in Mariboru. — Zlati pokal kralja Aleksandra zasigurno Ju goslaviji. — Poraz naše druge reprezentance na Dunaju.

Ljubljana — Gradec 5 : 2 (2 : 2)

Včerajšnja medmestna tekma je doprinesla ljubljanskemu nogometu lep uspeh, kakršnega doslej še nismo dosegli. Čeprav moštvo Ljubljane, odnosno napadalni trio ni bil srečno sestavljen, vendar so dali vsi igralci vse iz sebe, da si priborijo uspeh, ki ni izostal. Ogromni del težkega dela je opravila obramba in krilska vrsta. V obrambnem triu sta se izkazala Jančigaj in Pleš; posebno prvi je lovil v prvem polčasu, ko je bil prepričan samemu sebi, nevarne strele mirno in sigurno. Neumorni Slamič je bil enako dober v obrambi in napadu. Visoko žoge je dosledno pobiral. Od stranskih krilcev je bil Zemljak boljši od Ladota, ki je igral posebno v prvem polčasu precej slabše ter je bil skupno z Pečnikom najslabši mož v prvem delu igre.

Mnogo toge je doprinesel naš napadalni trio precejšnjo število prisotne publike. Oman se je sicer trudil, da bi unesel v napad-sistem, kar se mu pa ni posrečilo. Deloma je bil temu tudi sam kriv, ker v odločilnih trenutkih ni bil na mestu. Verovšek se v levi zvezi ni znašel, ker zanj ni to mesto. Pozneje, v drugem polčasu, je bolj ugajal na svojem starem mestu kot branilec. Sliska je sicer dober strelce, toda tehnično slab. Nad vse izobren je bil Jug na desnem krilu. Odkrito povedano: zasluža, da je Ljubljana zmagala, je večidel njegova. In če bi v naši napadalni vrsti stal drugi trio, bi Gradec odšel z še večjim porazom z igrišča. Res je, da ima Jug še precej napak, ki se jih bo moral otresti, če hoče postati prvovrsten igralec, toda zaenkrat nimamo za desno krilo boljšega. Medlo silko je podal o sebi Dobrelet tako na krilu kot v drugem polčasu v levi zvezi. Kariž, ki je vstopil v drugem delu igre, ni imel prilike, da bi se izkazal, ker se je forsiral desna stran napada.

Gradecani so predvedli takoj v začetku lepo kombinatorno igranje ter v tem polčasu večji del prevladovali. S svojo precizno kombinacijo so precej zmešali našo obrambo ter v tem delu dosegli oba gola. Ugajala je njih obramba, posebno vratar. Desni branilec je bil boljši od svojega partnerja. V krilski vrsti se je izkazal srednji krilec, ki pa je v drugem polčasu omagal. Oba stranska krilca sta zadostila svoji nalogi samo v prvem polčasu. Najboljši del graškega moštva je bil napadalni kvintet, ki pa je v drugem polčasu igral zelo razglašeno. Dobri sta bili obe krila, zelo dober je tudi srednji napadalec, dočim sta obe zvezi brez potrebnega ostrga strela. V splošnem niso gostje predvedli take igre, kakor se je od njih pričakovalo ter so v tem pogledu precej razočarali.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Ljubljana: Jančigaj (Prim.), Pleš (II.), Pečnik (Prim.) — Zemljak, Slamič (oba Prim.), Lado (II.), Jug (Prim.), Šiška, Oman, Verovšek, Dobrelet (vsi Ili.). V drugem polčasu je prešel Verovšek na mesto Pečnika, Kariž (Prim.) na levo krilo.

Graz: Helfferich (Sturm) — Quastler (Hakoah), Döller (Sturm), Fashing, Stanz (oba GAK), Fürst (Hakoah) — Gert (St.), Elmer (St.), Praček (GAK), Kraus, Prusting (oba Hakoah). V drugem polčasu je Helffericha zamenjal Kraus I (Hakoah).

Početni udarec ima Lb. Gr. takoj napade, konča v outu. Protinapad Lb. obrani Gr. V 2. min. Jančigaj brani. Graz napada, Jančigaj brani. V 5. min. zopet Jančigaj krasno brani. Graz stalno napada in v 6. min. srednji napadalec Gr. neubranljivo prvi gol. Lb. vrača, ripostira Gr. V 8. min. kot proti Lb., ki ga obrani. V isti min. napad proti Gr., Šiška in Jug zastreljata. Gr. ponovno napada do 11. min., ko vrača Lb. Nevaren napad Lb. konča v outu. Ponovno napada Lb.; v 14. min. lep center Juga ostane neizkoriščen. Trio Lb. igra slabo. V 17. min. nevaren napad Gr. konča v outu. V 19. min. center Juga, vratar Gr. Šiško odbije, Šiška okleva in zastrelja ugodno situacijo. V 22. min. prodor Šiške, ki zastrelja. Graz vrača ter stalno napada. V 26. min. Jančigaj krasno obrani v kot, ki ga Gr. ne izrazi. V 27. min. lepa kombinacijska poteza Gr., desna zveza predlaba obrambo in zabije neubranljivo drugi gol za Graz. V 28. min. prodre Zemljak kot half do protivnih vrat, ostro strelja, žoga se odbije od vratarja, Oman beleži prvi gol za Lb. V 28. min. prodre Graz, Jančigaj krasno brani. V 29. min. Šiška dobi sam žogo, a strelja v out. Gr. ponovno v napadu. V 34. min. se nudi Dobrelet-

tu ugodna šanca, ki jo ne izkoristi. Scrumage pred vrati gostov, Šiška strelja v vratarja. V 38. min. kot proti Grazu, lep center Dobreleta zabije Jug v lepem skoku z glavo v out. Graz vrača, Lb. brani. V 39. min. dobi žogo Verovšek, ki v teku zabije drugi gol za Lb. Graz napada. Gr. skuša doseči vodilni gol. Obojestranski napadi do konca polčasa brezuspešni.

II. polčas: Takojšnji napad Gr. konča v offsidu. Napad Lb. konča s kotom, ki ga Gr. odbije. Lb. forsira desno stran napada. V 3. min. dobi Jug žogo, v hitrem teku ostro strelja, vratar gostov odbije, Oman je na mestu in zabije 3. gol za Lb. V 4. min. se ponovi ista slika, Jug siljalno centra in Šiška zabije 4. gol. V 7. in 8. min. je zopet Jug v akciji. Njegovi strelji in centeršuti spravljajo gol gostov v nevarnost. V 9. min. prodre Gr., soloakcija konča v outu. V 10. min. prva lepa komb. akcija našega tria. Omanov strel obrani vratar Gr. v kot. Jug krasno strelja, Graz odbije. V 12. min. dikira sodnik enajstmetrovko proti gostom radi dvomilnege founla, katero pretvori Dobrelet, čeprav zahteva publika, naj se strelja v out, v 5. gol. V 16. min. zopet Jug v akciji, žoga se odbije od prečke, ujame Kariž, ki tudi strelja v — prečko. Lb. stalno v napadu. Trio Lb. ni na mestu. V 19. min. zastrelja Jug iz največje bližine. Neplodna igra tria Lb. V 23. min. konča napad gostov s foulom, Jug v isti min. v offsidu. V 25. min. lepa akcija Zemljak, Jug, Šiška, ki strelja ostro v prečko. V 30. min. prodre solo Šiška, ki je stal v offsidu, strelja v vratarja, žoga se odbije v kot, ki ga Lb. ne izrazi. V 37. min. grd foul Dobreleta. Graz prodira, a brez uspeha. Obojestranski napadi brezuspešni. Proti koncu izšli Graz kot, sodnik odžvižga konec.

Tekma se je odigrala na razmočenem igrišču Ilirije. Prisostvovalo je igri precejšnje število publike, kljub temu, da je ves čas rahlo deževalo.

Igro je vodil g. Vodišek. Proti gostom je bil večkrat prestrog, a tudi v pogledu offsidea je večkrat grešil.

Jugoslavija — Rumunija

3 : 1 (3 : 0)

Beograd, 6. maja. Jugoslovanska nogometna reprezentanca, ki je igrala proti rumunski, si je danes izvojevala zelo dragoceno zmago, s katero je podano jamstvo, da bo zlati pokal kralja prešel v našo posest. Za tekmo je sicer v tukajšnjih krogih vladalo veliko zanimanje, vendar pa je bil obisk zaradi slabega vremena precej pičel.

Tekma, pri kateri je bilo jugoslovansko moštvo ves čas v premoči, je bila napeta kljub temu, da se zaradi blatnega igrišča ni mogla igra prav razviti.

Gradec — Maribor 3 : 1 (2 : 0)

V lepi odprti igri je Gradec zaslužen zmagal, ker je bil njegov napad odločnejši pred golom.

Gostje so nastopili v naslednji postavi: Brünner—Staneč I, Kahr—Angerer, Kastner, Lamot—Riedner, Reiter, Kowanda, Steinkogler, Staneč II.

Vratar graškega moštva je bil izobren in ima veliko zaslugo za uspeh gostov. Obramba je bila sigurna, tudi krilska vrsta je popolnoma odgovarjala, podaljšalo napadu uporabljive žoge. Napad s svojim vodjo Kowando se je hitro znašel na mokrem terenu. Forsirala se je pol nizka igra s hitrimi pasi na krila. Staneč II (levo krilo) je bil najnevarnejši v napadu in je tudi on dosegel dva lepa gola. Koristno sta igrala Steinkogler in Riedner, dočim je bil Reiter precej slab.

Za Maribor so nastopili: Pelko—Barlovič, Unterreiter—Hreščak Just, Frančes, Bröckl—Pavlin (Rapid), Hreščak Gujo—Pavlin (Maribor), Vodeb in Bertoncelj. Vratar je izvezmiš eno napako, ki je vodila do gola, bil jako dober. Obramba sigurna, krilska vrsta požrtvovalna. V napadu ni funkcioniralo vse, kot bi bilo treba, ker se igralci niso prilagodili terenu in niso forsirali kril. Spustili so neštete šanse in bi bil rezultat lahko ugodnejši za Maribor, če bi bili izrazili le del teh lepih prilik. Kljub slabemu vremenu je tekma vzbudila veliko zanimanje in je bilo napazovo precej publike.

Drugo jutro so se oglašali sedaj eden, sedaj drugi ter se pritoževali, kdo je tako smrčal. Vstajali smo kakor polži ter polagoma lezli eden za drugim iz skupega ležišča. Trudili se je, kolikor je bilo možno in težko je bilo spraviti tako drhal k počitku. Ker so pa vsi turisti vajeni stroge discipline, ni bilo potrebno za posredovanje nikakšnega varnostnega organa in točno ob 10. uri se je pričelo smrčanje.

Drugo jutro so se oglašali sedaj eden, sedaj drugi ter se pritoževali, kdo je tako smrčal. Vstajali smo kakor polži ter polagoma lezli eden za drugim iz skupega ležišča. Trudili se je, kolikor je bilo možno in težko je bilo spraviti tako drhal k počitku. Ker so pa vsi turisti vajeni stroge discipline, ni bilo potrebno za posredovanje nikakšnega varnostnega organa in točno ob 10. uri se je pričelo smrčanje.

Omeniti moram še ostale farane. Zaka naj bi javnost mislila, da je samo ena faranka, ki se je tako blamirala pred gledalci. Pri sru mi je »lonka« in »tajnica«. Ta dva farana sta se druž na drugak navezala, zaka tudi ne, saj je bilo vsakomur znano, da morata en dan preje odrihtiti ka-

Kratek potek igre: V 17. min. je Staneč II. dosegel prvi gol za Gradec. Maribor spusti več sigurnih šans. V 43. min. prisodi sodnik enajstmetrovko proti Mariboru, ki jo Kowanda sigurno izpremeni v drugi gol. Polčas 2:0. V 15. min. drugega polčasa indirekten prosti strel proti Gradcu v kazenskem prostoru, ki ga Unterreiter lepo strelja in Vodeb izpremeni v edini gol za Maribor. V 35. min. doseže Staneč II tretji gol za Gradec.

Tekmo je sodil dr. Planinšek dobro in objektivno.

Predtekma: Prva mladina I SSK Maribora proti prvi mladini Železničarjev 4:1 (2:1). Sodil z Vesnaver.

Avstrija — Jugoslavija

3 : 0 (1 : 0)

Dunaj, 6. maja. Pri današnji tekmi med avstrijsko in jugoslovansko reprezentanco so Avstriji z lahkoto dosegli docela zaslužen zmago.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Avstrija: Hiden (WAC) — Graf (Austria), Szoldatics (Simmering) — Schneider (Austria), Smitik (Rapid), Schott (Admira) — Cutti, Sindelar (oba Austria), Kuthan (Rapid), Juranic (FAC) Giebsch (Vienna).

Jugoslavija: Mihelič — Mitrovič, Beleslin — Hitrec, Premrl, Petrovič — Babič I, Babič II, Perška, Cindrič, Giller.

Avstriji so bili skoraj vedno v premoči. V njihovi obrambi se je odlikoval zlasti Graf, v krilski vrsti sta bila Schneider in Schott najboljša. Zelo spretno je vodil avstrijsko napadalno vrsto znani Kuthan, ki je bil v odlični formi.

Pri Jugoslovanih je najbolj ugajal Perška. Brata Babič sta izvedla nekaj lepih kombinacij. Srednji krilec Premrl je na dunajskih tleh igral že mnogo bolje. Najjačja opora jugoslovanskega moštva je bil vratar Mihelič. Branilca sta igrala nekoliko ostro.

V 26. minuti pretvori Schneider prosti strel v prvi gol za Avstrijo. Oba gola drugega polčasa je zabil Juranic v 7. in 23. minuti. Sodil je češkoslovski sodnik Zenšek. 15.000 gledalcev.

Avstrija — Madžarska 5 : 5 (2 : 4)

Budimpešta, 6. maja. Pred 40.000 gledalci se je danes vršila meddržavna tekma Avstrija — Madžarska, ki s 5 : 5 ostala neodločena. Sodnik radi off side ni priznal treh golov Avstrijcev.

Ostale nogometne tekme

Bratislava: Dunaj : Bratislava 6 : 0. Bazel: Švica : Nizozemska 2 : 1 (1 : 1). Praga: Vrsovice : Viktorija Žižkov 1 : 0 (1 : 0). Sparta Kladno : Sparta Košice 1 : 0 (1 : 0). Slavia : Wisla (Krakov) 5 : 0 (0 : 0).

Davis cup

Budimpešta, 6. maja. V boju z Norvežani sta danc Takats in Kehring zmagala nad Christoffersenom, ozir. Torkildsenom. Madžari so torej zmagali v prvi rundi 5 : 0 in nastopijo v drugi rundi proti zmagovalcu matcha Irska — Holandska.

Highbury, 6. maja. Dances sta Higgs in Gregory po teški borbi zmagala nad Argentincema Robsonom ozir. Boycem, oba v štirih setih. Anglija, ki je match dobila 4 : 1, nastopi v prihodnji rundi proti Jugoslaviji ali pa proti Finski.

München, 6. maja. Nemčija : Grška 4 : 1. Nemčija nastopi v prihodnji rundi proti Španiji.

Varšava, 6. maja. Prva runda med Dansko in Poljsko se je končala z zmago Dancev 5 : 0. V prihodnji rundi igrajo Danci z Avstrijo.

Bukarešta, 6. maja. Rumunija : Belgija 5 : 0 (1 : 0).

Špecialni artistični atelje za črko slikarstvo

PRISTOU & BRICELJ

LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 4. — Sv. Petra cesta št. 39. — Telefon 2908.

Florijanova nedelja v deževju

Nekaj običajnega uvoda o vremenu, promenadi in kavarni. — Gasilsko slavlje. — Policijska in ostala kronika.

Ljubljana, 6. maja.

Čudna nedelja. Mrzla in grenka posebno za mal Dež včeraj, dež danes. Ves dan od jutra do večera par ur v tankih ostrih curkih, nato zopet pršeč in meglen, kakor nezaželen blazoslov, ki moti in zadržuje pomlad. Celó zelenje dreves se zdi nekam preveč sočno in kosti pod Tivolijem in na vrhovih vili v obkrožju mesta so nekam melanholični. Enako taščice, ščinkavci in senice otresajo mokre peroti pod listi dreves in se žalostno čebliče pomenkujejo o lepših dnevih.

Dežuje... Gradaščica, Curnovec, Mali graben in drugi pritoki Ljubljanice vale v njeno strugo umazano brozgo in ona sama se peni v naraščajoči sili rjavih valov.

Nebo nad mestom je svinčeno sivo iz dneva v noč. Prisiljeni goče solnce in ne zamiglja nobena zvezda. Ulica je tekomo dopolnje še nekam živahna, toda kmalu promet omrtvi in obrabi se ríšejo samo še za šipami kavarnskih oken. Tam je godba, voni sveže kave se meša z vonjem cigare in parfuma pomladanskih toalet, ki se razkazujejo v kavarni, ker ne morejo parirati na promenadi... A iz gostin se polopne in še bolj proti večeru oglašajo petje. Tu in tam zatreščiti tudi harmonika, včas poskočna, potem zopet bolj otožno. Dolčas...

Mnogo je trpel zaradi slabega vremena znameniti vsakoletni »Gjurjevčanski uran« našega voljaša. Pogumno pa so se izkazali gasilci ljubljanske župe, ki so se zbrali iz vseh občin ljubljanske okolice in slavili svojega patrona sv. Florijana. Zjutraj so se sestali zastopniki in člani raznih gasilskih društev pred staroslavno šentflorijanovo cerkvijo, kjer je celebriral mašo kanonik dr. Mihael Opeka ki je star član gasilskega društva. Ministrirala sta dva gasilca. Po opravilu se je izpred cerkve razvil prav dostojen sprevod po glavnih ulicah mesta. V sprevodu sta bili dve zodbi, železničarska »Sloga« in »Gradaščica«. Pred Mestnim domom je bil razstop, nakar se je g. tajnik šolski upravitelj Mikuš iz Brezovice zahvalil za gasilsko disciplino in za obilno udeležbo klub slabemu vremenu. Nato se je vršil občni zbor ljubljanske gasilske župe, ki je trajal poludrugo uro. Glavno je bilo vprašanje udeležbe naših zasilec na vseslovanskem gasilskem zletu. Tajnik g. Mikuš je podal par zanimiva poročila o tajiškem in blaginjskem poslovanju. Končno je bil z vzklikom ponovno izvoljen stari odbor.

Dopolodne so prodajali v Ljubljani na vseh vogalih tablice za tombolo poštinih namencev, ki so nameravali pričarati za popoldne lepo vreme, na se lih nebo ni umislilo. Oder na Kongresnem trgu in prostor okrog njega je ostal po 15 orazen, na lesu pa je naznanjal lepak, da naj pridejo ljudje po prašička, kolo, šivalni stroji in druge dobrote prihodnjega nedelja.

Posebno so se danes jezile naše Nežike. Francke in Micke. Moj bog, ves teden so se sukale po kuhinjah, v dvornicah in sobanah, čistile, kuhale in hrepenele po Janezu. Jožetu ali Francetu, ki jih popelje v nedeljo v bližnjo okolico na »špansce«. Pa se je vse skupaj začelo in nehalo samo s kinematografom... Radi slabega vremena je odpadlo celo tradicionalno Jurjevanje na Gradu.

Tudi druga ljubljanska publika ni imela od nedelje užitka. Z izleti ni bilo nič in kima je bilo treba, kakor rečeno, o kavarnah, gostilnah ali v domačem zapečku. Pač — v gledališču smo se popoldne gnetli, prav gnetli pri »Grocici Marici« in zvečer v drami pred »Hermanom Celiskim«. Uspeh kolosalen, užitek neizkrljiv. Na »Hermana« in njegove so bili ljubljanci tako ponosni, da so po odhodu iz gledališča v navdušenih pogovorih pozabili celo odprati dežnike. Zvečer se je namreč deževje nekoliko uneslo.

Nedelja je potekla v splošnem mirno, brez posebnih dogodkov. Klub slabemu vremenu pa se niso dali uznati v kozji rog razni zmikavti in svedrovi. Ne od črne

noči in ne od varnostnih organov. Med časom hudega naliva je bil izvršen danes ponoči naibž v tnatnih urah v neki vagon na stranskem tiru dolenskega kolodvora drzen vlom. Doslej še popolnoma neznan vlomilci so vdrli vrata vagona ter odnesli celo balo v vagonu shranjenega in za transport pripravljene usnja v vrednosti nad 2000 Din.

Tatvino so opazili šele zjutraj železniški uslužbenci, ki so prilavili dozodek postaje-nalčniku, ta pa stražnici. Stražniki so preiskali vagon ter skušali na mokrih tleh ugotoviti sledove, ki so vodili na travnike za kolodvorom. Na mesto je prišel tudi detektiv g. Podobnik s policijskim psom: vendar pes na mokrih tleh ni mogel »prijeti« in je bilo vse zasledovanje onemogočeno.

Tudi brez pretepa ni minila nedelja od-nosno prav zgodnje nedeljsko jutro. Soodpadli so se viški bratci okrog pol 1. zjutraj poleg šentjakobske cerkve. Med hudim rogovljenjem so pomočniki pomandrali pod seboj 24-letnega brezposelnega pečarja Antona C. iz Štepanje vas. Na tleh ležečega so nato še nekaj časa pretepali nakar so se odpravili dalje. Ostal je pri pomandran-cu samo še eden, toda nikakor ne v vložil usmiljenega Samaritana. Izvlekel je nož, se krvavo pridružil in potegnul z nožem čez podbrbje žrtve na tleh. Prizadejal je pečarju strašno rano. Bestialni neznanec je nato izginil v noč in prepustil v bolečinah se zvijajočo žrtve usodi. Teško ranjenega in obupno ležečega pečarja je našel na tleh šele stražnik, ki je nemudoma obvestil rešilno postajo. Po ranjenca je prihitel rešilni avto ter ga v največji naclji prepeljal v bolnico.

Policija je uvedla za podivjanim napa-dalcem zasledovanje in je upati, da bo zve-riča še tekomo intrušneke dne v njenih kleščah.

Mariborsko pismo „Ponedeljku“

Maribor, 6. maja.

Maj je napravil slab uvod. Mnogo bolj mu-hast je v svojem začetku, kakor je bil april. Prve dni smo bili oblagodarjeni s preobilno močo, a na našem uprav zelenem Pohorju je zapadel sneg. Posledico tega belega daru je včeraj in danes občutil vsi Maribor.

Temperatura je padla tako, da je kar šče-melo po rokav. Zaradi obilnega deževja je Drava, ki je splošna katastrofalno naraščala in včeraj zopet padla, začela ponovno naraščati. Njeni valovi nosijo s seboj cela drevesa s koreninami, kar je v zvezi z ne-primeranim naraščanjem njenih dotokov, Bi-stricte in Cerkevne, ter raznih potokov z levega in desnega brega. Zaradi skrajno ne-ugodnega vremena so danes izostali vsi izleti v bližnjo in daljno okolico ter so se Mariborčani zadovoljili s kavarnami, gledališčem in s kino-predstavami. Sploh je prva majniška nedelja, ko bi moralo biti na »Sloven-ski Kalvariji« žeganje, potekla v velikem dolgočasu in monotonosti. Skrajno slabo vreme je, žal, onemogočilo uspeh nabiralne akcije za Akademijo znanosti in Narodno galerijo v Ljubljani. Izostala je tudi tombola prostovoljnega gasilnega in reševalnega dru-štva, za katero je vladalo veliko zanimanje; zaradi deževja je bila preložena.

Rešilna postaja je prejel ob 16.45 tele-fonsko poročilo, da plava v smeri železniškega mostu truplo utoplenca. Rešilni od-delek je odšel takoj na kraj nesreče ter za-sledoval truplo do blizu Sv. Petra, kjer se je moglo ugotoviti le toliko, da gre za neznanu utoplenko srednje starosti in postave. Za-radi močno narasle Drave in prekratkega droga se moštvo kljub naporom ni posrečilo ujeti utoplenke, ki so jo valovi nesli dalje. Pri mlinu blizu Sv. Petra je reševalni od-delek moral zato opustiti vsak poskus reševanja ter se je rešilni avto ob 6. zvečer vr-nil nazaj. Domneva se, da je bilo truplo naj-brž v Mariboru naplavljeno, ni pa tudi iz-ključeno, da se je zgodila nesreča ali pa samomor v zgornjem dravskem toku.

Smučanje „žabje fare“ v Julijskih Alpah

Naša fara, dovolite, da vas seznanim, obstoja iz naslednjih članov: Na čelu ji stoji gospod župan z gospo županjo, ostali se pa vrstijo približno takole: podžupan, podžupanja, tajnik, tajnica, advokat, gos-pod iz ministrstva, longa in stric. Razen podžupana so se vsi udeležili izleta in nje-gova boljša polovica je zato zelo pogrešala svojega možička.

V petek, kakor običajno, je prišla župa-nja s predlogi, da bi bilo dobro odrinitti na Staničovo kočjo. Vsi smo bili zato, kajti mihiče nima korajže, da se proti strogemu pogledu naše županje. Zbrali smo se ob določeni uri ter se peljali na Gorenjsko.

Do Dovgeja smo se pripeljali korporati-vno, toda komaj smo izstopili, so nekatere farani popihali urnih krah napred. Zadnji so bili stric, longa in podžupanja, ki so ze-lo polagoma nadaljevali pot. Ali pomislite — niso hodili pol ure, je začel stric »ja-mratit, kako je lačen, ter se začel pritoževati, da še ni nič večerila. Seveda, podžup-anja je vedela za stričovo potičko, ki se je šopirila v nahrbtniku in začela tudi ona »vleči« s strickom, ker je bila trdno uver-jena, da ji bo dal vsaj malo pokusiti — pa ni bilo nič in menda ji je še danes žal, da je takrat tako pritrjevala le najemno sek, da homo lažje hodil. Prepričani smo, da bi za trdovratno pustila gladovati, če bi vedela, da se bo tako zgodilo.

Ko smo prišli v bajto, so pobegli farani že pripravili čaj, ki je ostanele parije spravil v pravo planinsko razpoloženje. Noč je bila brez sna.

Zjutraj nekako ob sedmih smo se napo-tili, da čim prej dosežemo smoter. Pot nas je peljala po gromadah plavov, ki so prej-nji dan drveli po pobočju Vernerja ter ugrabljali vse, kar jih je oviralo pri izvr-ševanju svojih dolžnosti. Pogled je bil veličasten in marsikateri je komaj slšno trepetal besede: »ka!, ko bi se sedaj odra-gala snežna plast, kaj storiti?« Nenadoma nas je zagrnila megla in vidna je bila le gaz, ki se je spenjala pred nami in nas pri-vedla do zaželjene kočje. Ni nam bilo mož-

kor ostati, ter spadati v kategorijo toč-sih sručarjev. Kakor je odšel eden, je odšel drugi. Iskala sta najbolj prikladen teren, to se pravi zelo položen, da ni bilo preveče opasnosti. In kakor pravi prezkov: »kdor išče, ta najde«, tako sta tudi onadva našla primerno kolo. Kier sta se do odhoda va-ljala v njej, in ugotovili smo, da ta jo s padci še precej dobro razrila. Povratek skozi krmo je ostal taen, kajti bila sta sa-ma in gotovo ne bosta priznala, koliko pik sta napravila in kronika molči. Znano nam je le toliko, ko jih je srečal naš advokat, je imela tajnica na nozah navezane krpice mesto smučk — longa pa na ramenih zlo-mljeno dilco. Bila je smola, kajti prepričani smo vsi planinci, da bi »longa« vozil silaj-no brez pik, ker je imel okoli vratu tudi kravato, katero je pred odhodom najmanj dvajsetkrat zavezal in je sam trdil: »ta mi prinese veliko srečo!« Toda smučke ni do-bro mazal in najbrže so bile presuše. Mi smo pa srečni, ker nam je vseeno ljubše, če so dilce izgubile svojo lepo obliko, kakor »lonking«.

Nikakor nočem, da ostaneta samo vidva na papirju, pridenem tudi advokata, ker vam še ni znano, kako je uporabil zadnje moči, da je dosegel pobežko smučko.

Sedeli smo pred kočjo ter se solnčili. Na-enkrat zapazimo približno 50 metrov nad nami živo bitje, ki je nosilo nahrbtnik in smučke v rokah. Menda je od samega ve-selja, da nas je zagledal, začel teč po hribu navzdol, sneg se mu je udiral in enkrat je bil velik, drugič zopet malhen in priznati morajo vsi gledalci, da je bilo silno smešno njegovo ravnanje. Toda to ni bilo še vse. Zgodoviti nas je hotel še z večjo delika-teso. Ko je prišel do polovice, vrže meni nič, tebi nič smučke stran — trdno uverjen, da ne zagreši smotra. Toda dilce imajo svo-je muhe. Ena je srečno prišla, druga je malo v stran zavila ter urnih krah hitela vedno nižje in nižje. Ni dolgo premišlja-l, začel je teči za pobežko smučko. Prepriča-na sem, da bi lahko takrat startali najboljši tekači, a prekosil bi jih naš advokat. Samo, da jo je »uhvatil«. Navzoči gledalci so se do solz nasmejali in pogrešali so vsi aparata za filmanje, kajti najbrže bi postal v vsa-kem oziru zelo, — zelo slaven.

Najbolj čislana je gospa županja. Dobila je toliko zaupanja, da smo jo postavili na zelo odgovorno, ali za njo jako častno me-sto — mesto »planinske kuharice. Planin-ska zato, ker je potrebno znanje kuharske umetnosti omejiti zgolj na čaj in pa »šmorn«, ki je tudi vseeno dobro, akoravno se kaj ponesreči. Nismo nič zbrani in nima z nami nič stitosti. Vsi farani jo imamo zelo radi. Meni se dozdeva, da tudi zato, ker bi bili drugače marsikaterikrat lačni in pregovor pravi: »ljubezen gre skozi že-lodec«. Toda v naši fari ne igra ta prego-vor nikake vloge. Mi smo ji hvaležni, ker skrbi za nas kakor za lastne otroke, poleg tega skrbi tudi za dobro zabavo. Še nekaj ne smem pozabiti, to izključno samo na ušesa povem, ter vas prosim na vse mile viže, ne povejte ničesar, da ne postane ka-ko nepotrebno šušljanje med farani, ker ima gospa županja svojega — svojega mož-a... moža — precej pod kuratelo, — pet — pet, samo to še enkrat lepo prosim, da ostane tajno, kajti to ni za vsakogar.

Priznati moram, kar pa z veseljem storim, a je znana kot dobra smučarka in še boljša turistinja. Kajti bliza se zopet čas pohoda na slavno Golico, ko jo bo ona kot izborna in izveščana turistinja mahala z gozderji na ramah bosonoga gori in doli. Čast, komur čast!

Kako je vozil župan, gospod iz minist-rstva in tajnik mi ni znano, ker so odšli prej in so rekordirali, kdo bo med prvimi. Domnevam, da je bilo tudi pik zvrhau koč, trditel sicer tega ne morem, kajti če jih vprašam: »no — kako je bilor, dobim za odgovor: »Sijajno«. S tem je vse povedano. Možno je tudi, da so sijajno... pike delali. Ni morda istina: Izključeno tudi ni, da so se zbal naše resnične kritike, ter so jo zato tako brzih nog odkurili pred nami.

No, na stremič z skoro pozablja. Zal, vam ga ne morem s veselim predstaviti, ker ga izmed nas ni nihče videl, kako je vozil, sam pa trdi, da je bil zelo vztrajen in so ga nekateri pohvalili seveda s pripombo: »ta ima dobre smučke. Mi farani, ki poznamo strica iz vseh plati, mu pa kljub njegovemu zatirjanju nismo vsega verovali.

Moč ljubezni in sovraštva

Tragedija velike ljubezni
Eliza Ahlefeldt in Karl Immermann

Ako je bila kdaj kaka ženska vredna biti ideal ustvarjalca duha, potem je bila ena prvih Eliza Ahlefeldt. Izredno lepa, plemenita duša, izobražena in umevalna umetnost in življenje, je bila tako rekoč izbrana za ljubienko pesnika Karla Immermanna, ki bi bil lahko postal še večji, da se je mogel njegov ustvarjalni talent svobodno razviti in da mu je bilo prisojeno daljše življenje.

Karl Immermann se je rodil 26. aprila 1796. v Magdeburgu. Posvetil se je pravnim študijem ter je bil po vojni imenovan za vojaškega avditorja. Istočasno je opravljal posle dramaturga. Jeseni 1819. je bil premeščen v Münster, kjer je spoznal žensko, ki je igrala tako veliko vlogo v njegovem življenju. Spočetka se je na svojem novem mestu počutil zelo osamljenega. Mučilo ga je domotožje, ki ga je skušal premagati z delom. V družbo ni zahajal, toda kmalu se je družbi posrečilo, da ga je nasilno zvabila v svoj krog.

Tako se je seznanil Immermann s krasno in mlado ženo znamenitega generala Lützowa. To srečanje je bilo za oba fatalno. Generalova žena je bila liči grofa Ahlefeldt-Lauwiga-Eliza. (Rojena 17. novembra 1790.). Po žalostnih otroških letih se je zelo mlada poročila s starim generalom Lützowom. Mlado dekle je v svojem zakonu videlo v možu le slavnega junaka ter se ni zmenilo za razliko v starosti. Ko pa je bil general po vojni vihar in slava premeščen v Münster, je spoznala njegova mlada žena vso praznoto svojega zakonskega življenja ob strani treznega vojščaka. Ta praznота je bila tem strašnejša, ker je ostala brez osveščujoče bližine lastnega otroka. Tako se je razvilo v njenem srcu močno hrepenenje po novi življenjski vsebini, po stvari, ki bi mogla popolnoma zaposliti neno srce in nenej duha.

In neno hrepenenje se je izpolnilo. Sredi obupne praznote je našla mladega pesnika. Čigar duša je ravno tako hrepenela po prijatelstvu sorodnega srca. Čisto iskreno prijateljstvo je bila naravna posledica njune srečanja.

To lepo prijateljstvo pa je naenkrat nasilno pretrgala vroča strast. V polnem cvetju zrele lepote omamljajoča žena in mladi pesnik nista mogla ostati zgolj prijatelja. Ljubezen je premagala oba. Pozabila sta na vse ožire, na ves svet ter sta živela le svoji strasti ljubezni.

Eliza je že v svojem dvanaistem letu vzbudila ljubezen starejšega gospoda, nekoga polkovnika Altena, ki je hotel stopiti v zakon z otrokom. Njena mati ga je seveda zavrnila, toda stari polkovnik je kljub temu ni več pozabil. Sodobniki pripovedujejo, da je bila Eliza pravo čudo lepote. Zato ni čudno, da je nena prikazen povzročila.

Ko je profesor John Marshall postavil svoj prazni kozarec na blestečo mizo, je odprl svoj kašipot in vprašal krčmarja:

«Knjižica omenja utrdbo, dve uri hoda od vaše vasi... Je li poučna?»

Za tega vseučiliščnika so se delile stvari v dve jasno ločeni vrsti: poučne in nepoučne. Samo prve so bile seveda vredne, da si se ustavljal ob njih.

Gostilničar je planil pokonci: «Poučen?... Če je naš grad poučen?... Kajpada je poučen!... To se razvidi že iz tega, da je zadnji mesec prišla semkaj četa umetnikov in posnela zgodovinski film v podrtinah... Ako iščete poučljivosti, niste mogli bolje naleteti!»

Mister Marshall je torej plačal svojo steklenico limonade in dostojanstveno odšel proti kasteli, ki ga je v ostalem kaj hitro našel. Strahoten in rušljiv se je dvigal ob svojih jarugah, polnih kalne skorjaste vode in zelene leče, kamor so ob slednjem šumu skakale preplašene žabe.

Vodnik je svetoval, da se obrni na vratarja, če hočeš posetiti razvaline. Iz

čila v srcu mladega pesnika vihar in strast, ki ga je zvezala z elementarno silo v ljubezni do zmagoslavne mlade žene. Njuno se tesneje zblizanje pa je odločila naslednja okolnost.

Eliza je slučajno kot neprostovoljna priča prisostvovala razgovoru njenega moža z njegovimi tovariši, katerim se je general pritoževal, da njegova žena ni toliko podovala po svojem očetu, kakor je pričakoval. General je še dostavil, da se mu nudi ugodna prilika za poroko z bogato deklico, da pa je ne more poročiti, dokler ni svobodan. Plemenita Eliza duša je sicer odpustila to generalovo netaktnost, ni pa mogla več živeti ob strani moža, ki jo je smatral za oviro. Prisilila ga je k ločitvi, za katero pa se je je težko odločil. Tako se je Eliza po štirinajstletnem zakonu ločila od moža, ki je šele po svoji ločitvi spoznal svojo zmožnost ter ji ohranil veliko spoštovanje do svoje smrti. General je še po več letih in sicer po svoji družini poroki (bogata dama je odklonila njegovo ponudbo in general se je oženil z vdovo po svojem bratu!), pisal Elizi: «Uničujejo me strašni občutki. Spomin na Te, moja draga Eliza, ostane prizan na moje srce z železnim verigo. Pozneje io je prošil, da io sme vsaj videti in Eliza mu je po dolgih prošnjah dovolila. General ji je pisal nat: »Nai bo mote razmerie kakršnokoli, jaz Te moram videti in dobiti od Tebe tolažbo in življenje.»

Immermann in Eliza sta živela sedaj lepo dobo svoje velike ljubezni. Blizina tako izobražena in razumljive ženske je delovala na pesnika pozitivno. V tem času je dovršil Immermann tragedijo »Periander« in komedijo »Oko ljubezni«. Potopil se je tudi v študij Shakespeareovih del. Eliza, ki je popolnoma obvladala angleščino, je sodelovala pri tem študiju. Kmalu nato je bil Immermann imenovan za kriminalnega sodnika v domačem Magdeburgu. To imenovanje, ki bi ga bilo preje osrečilo, je popolnito njegovo dušo z bolno in razdorom. Svoji materi je pisal: »Tako je prišlo, na kar sem komaj še mislil. Tako pridem domov, toda s kakšnimi občutki? Ne morem Ti povedati, kako me je presenetil ministrov ukaz. Ne teži se, moja draga mama, in ne imej me za hladnega, ako ne morem biti vesel. V tem dogodku spoštujem usodo ter pridem v Magdeburg s pobožnim, otroškim mišljenjem, toda veselosti se ne morem. Moja usoda je čudovito zapletena.»

Vrnil se je v domače mesto na veliko veselje svoje matere in sester, katerim je bil po očetovi smrti edina opora. Toda vsa ljubezen domačih ni mogla utišati njegove žalosti nad ločitvijo od ljubljene Elize. Tako so minuli tedni in meseci. Prišla je pomlad in pesnikova žalost se je podvojila. Sklenil je, da mora govoriti z Elizo. Pisal ji je in io prošil za sestanek, na katerem naj bi se domenila o nadaljni bodočnosti. Vendar ni prišlo do sporazuma in sicer zato ne, ker grofica ni hotela pristati na postavno sankcijo svoje zveze s pesnikom. Ta njena odklonitev je imela svoj vzrok v ljubezni sami Eliza je vedela, da io pesnik neizmerno ljubi, toda kdo naj bi bil dal tamstvo.

spoštovanja do tiskanih navodil je potakel John Marshall poslušno potkal na okno zaničnega prizidka, ki je preperel nedaleč od srednjeveškega grajskega stolpca. In na prvi poziv se je pojavil na pragu priletni Ballanek. Korentin Ballanek je zrastle, živel in ostal med temi sledovi nedoumne preteklosti. Bog si ga vedi, kolikokrat je v 60. letih na pamet oddrdal suhoparni odstavek, ki v 20 imenih in 15 letnicah podaja zgodovino trdnjave, vendar njegova okorela domišljija si nikakor ni mogla živo predložiti teh dogodkov. Da se je rodil Tannequy Duchâtel med temi zidanimi in da ga je naslednik francoskega prestola po svojem zločinu v Montereauju postavil za bojnega maršala, to je bilo Ballaneku mar kakor lanskega sneg. In da ni pot zanesla v ta kraj nekega kinematografskega podjetnika, željnega neznanih kotičkov, bi bil postarni Ballanek bržkone preminul neveden in neskean glede zgodovinskih reči.

Prihod igralcev med podrtije je bil za starca kakor čudežno razodetje. Korakoma je sledil razvoj spletke in obsopal s svojimi vprašanji nestrpnega uprizarja:

«Tak onile dolgopetec je maršal?... Pa tistale punčara, kako ji je ime?... Izdajalec pa je oni obrtiti starina?... Oj, prelepa deklina!... Ali bo vzela viteza?»

Po ljubeznivosti uprizarjačev je prošlost od mrtvih vstala pred njegovimi osuplimi očmi. Besede, ki jih je tekom mrkih let prežvekal, letnice, ki si jih je s tolikšno težavo vtisnil v spomin, so mahoma dobile točen in določen pomen, živo in razveseljivo barvo ki ga je navdala s presenečenjem. In nič se mu ni bolj mudilo, kakor da bi izletnikom dal okusiti svojo nedavno učenost.

«Se sme posetiti?» ga je vprašal Marshall s svojim hohnjavim glasom.

«I, seveda!... Saj zato sem pač tukaj!»

Starec je bil ponosen, da bo uvedel turista v tolikera čuda. Samo toliko da je poveznil na glavo svoj širokokrajnik s trakovi in zaklenil svoje duri, pa je bil Ballanek tuja na uslugo. Razgledovanje se je pričelo na severnem dvorišču.

«Tukajle,» je začel čuvaj, »je prišel maršal s svojim motovilcem na pet konjskih sil.»

«Kako? Kaj ne poveste?» je vzkliknil potnik ves iz sebe.

«Pravim da se je maršal pripeljal na

da jo bo kot mož ravno tako ljubil, kakor sedaj kot prijatelj? Ali je mogoče vedela, da ostane njegov interes zanj enak tudi po letih in ali se bo sicer mahnala in trenutno brezdomna razlika v starosti vendarle uveljavila? (Nadaljevanje v prihodnjem »Ponedeljku«.)

Pouk in zabava

Prevejan odvetnik

Bančni prokurist, ki mu je zmanjkalo 550.000 Din, pride k odvetniku, prosi: »Gospod doktor, omnite me, če ne se ustelim. Jurri bo revizija, pa sem si izposodil pol milijona, ki ga ne morem vrniti. Odvetnik nekaj časa razmišlja, potlej pa: »Ako se vam posreči poveriti še nocoj nadaljnih 500.000 in mi jih prinesite, Vas rešim.« Za pol ure mu prokurist izroči zahtevano vsoto. Odvetnik pa stoji k telefonu in sporoči ravnatelju banke: »Vaš prokurist je poveril milijon. Ako daste svojo besedo, da ga ne boste sodnijski zasledovali, dobite polovico nazaj, drugače je vse izgubljeno.« »Boli drža ga nego lovi ga« si je mislil ravnatelj in pristal na pogoj.

Jud pred operacijo

Bogat Izraelcec bi se moral dati operirati pri znamenitem profesorju v Budimpešti. »Koliko bo to stalo?« poizveduje pri slavnem kirurgu. »Dva tisoč pengov.« — »Ali se ne bi dalo napraviti nekoliko ceneje, gospod doktor?« — »Da, moi asistent izvrši operacijo za 1500.« — »Ah, gospod doktor, jaz bi se hotel zaupati zgolj vaši zanesljivi roki, ki nikoli ne trebeta. Ali ne bi mogli vsaj tako napraviti, da vam izplačam sedaj polovico nagrade, kadar prodam svoje žito, pa še ostanek?« — »To ne gre, dragovič, kako naj imam med operacijo mirno roko, če na moram trepetati za svoj denar!«

«Kaj je s teboj? Čemu si si opel naramnice okoli beder?»

«Čemu? Izgubil sem vse gumbce za ovratnik.»

Zaveda

Vseučiliški profesor v Ameriki je imel predavanje. Ker je pa pri izvitih dokaj kruto ravnal z dijaštvom, so se slušatelji zmenili, da mu nekaj napletejo. In res takoj v pričetku njegovega govora je postalala dvorana nemirna; drsanje z nogami, kašljanje, naposled pa se celo zasliši glasno zvonjenje. Predavatelj, ki ga ni bilo lahko ugnati, dvigne glavo izza katedra, rekoč: »Čudno, da se pri tej čredi že naprej ni našel oven-vodnik.

Ne posojaj knjig

Times so vpraševale svoje čitatelje za mnenje o posojanju knjig. Neki bibliofil je o tej priliki povedal zgodbo z angleškim graščakom, ki je nekoč svojim gostom razkazoval svojo knjižnico. »Ali kdaj posojate knjige?« ga je vprašal neko — »Jaz nikoli. Samo bedaki (fools) jih posojajo.« In, pokazavši na dolgo vrsto redkih vezav s krasnimi obrezami, je zbiratelj dodal: »Vsa

Moder sodnik

Chicaški ženar, zasaden na samem dejanju, pride z redarjem na sodišče in sodnik ga kar stoji obsodi na 50 dolarjev stroškov. Policaj ga sedaj pregleda in ošlata ter opozori gospodko, da uzmovč ne bo mogel plačati globe, ker ima samo trideset dolarjev pri sebi. »Nič ne da,« se odreže sodni modrih, »izročite ga v močnico, a re da bi ga pustili z vidika. Čez tjo pa mi ga nazaj privedite. Vztrajam pri izrečni zlobi!«

Napoleonova pipa

Veliki Korsičan ni nikdar pušil. Nekoč pa je poskusil to slast. Perzijski poslanik, gredo skozi Pariz, mu je poklonil krasno čedro iz svoje domovine. Hoteč gosta počastiti, je slavnj voiskovodja zavalil duhan vprico-niega. Ali prišlo mu je tako slabo, da se je za vselej odrekal kajenju. Ta iznajdba, je velel, »se morda prilaga iztočnjakom, ki radi sanjarijo in lenobo pasejo. Pri nas pa, v Franciji, kjer je narod odločen in delaven, ta izum nima pravice do

obstanka. Pušenje samo kvari zdravje. Dober zakon bo tu v kratkem odpomogel.« In takoi je uvedel tobačno režijo.

Rekord

Te dni je prodal v Parizu še neobjavljen Napoleonov rokopi, obsevaioč štirinajst vrstic, vmes nekaj pravopisnih pogreškov. Pismo je bilo od vseh doslej znanih najdražje plačano: 20.200 funtov, povrh pa še 20% pristojbine, torej 24.000 fr.

Ni novega pod solncem

Kaj je moderna blaznost? »Ples«, poreklo stari gospod in njegova žena, duhovnik, profesor (razen plesnega »profesorja«), redovnica, pastor rabin, mnogi politik, narodni gospodar itd. Francoski »Dimanche Illustré« pa citira Almanach desspectacles, ki l. 1791 enako graja pretirano rajanje, češ, veliko preveč je plesišč v Parizu... Našo razvratno neustališeno moderno dobo pa je ondan grajal neki sociolog, a pristavil na koncu svoje krotovničice, da jo je doslovno prepisal po nekem listu iz l. 1831!

Iz zadnjega „Skovirja“

Telefonski pogovor z ženo.

Ravnatelj: »Kaj, za vraga, pa stojite tako dolgo pri telefonu in nič ne govorite?« Uradnik: »Oprostite, gospod šef, govorim s svojo ženo...«

Razsoden sinko.

Sinko: »Mama, v Jutru berem, da iščejo statiste za neko dramo Kdo pa so ti ljudje.«

Mati: »Veš, to so takšni možje, ki na odru ne smejo govoriti.« Sinko: »Potem bi se pa naš atek lahko takoi javil...«

Obžalovalca svoje smrti si želi. Žena (možu na smrtni postelji): »Ali se lahko poročim z drugim, če boš umrl?« Mož (v zadnjih zdihih): »Kar poroči se! Bom imel vsaj eno bitie na svetu, ki bo obžalovalo mojo smrt...«

OGROMEN USPEH!

PREKRASNO!

Vsako je bil navdušen lepote monumetalnega velefilma!

RAZPRODANE PREDSTAVE!

OČARLJIVO!

NOČ LJUBAVI

Pravica poročne noči. Jus primae noctis

V glavnih vlogah nepozabni ljubavni par

VILMA BANKY in RONALD COLMAN

Ta divno lepi film si morate danes ogledati!

Predstave ob: 4., pol 8. in 9. uri.

Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA

svojem avtomobilčku... Pa se prav sitno mu je bilo, ker je s svojo železno rokavico polomil žarnico na vozu.

»To je grozno!«

»Kaj je grozno!... Na tem mestu se pričinja stopnišče za v stolp... Skozi tole strelnico je vojvoda Guyenski nadziral maršalovo premikanje in pri tem žulil svoj živček.«

»Kaj je delal?«

»I svojo čedro je kadil... Zdaj pa naprej!... Na koncu pota za obhodno stražo najdeva druge stopnice... Drže pa doli v stražarnico... Ondukaj je vedrila vsa četa, ko se je nekega dne nenadoma ulila ploha.«

»Čete?« je poizvedoval Marshall... »Katero čete?... Maršalove ali vojvodove?«

»Kaj jaz vem katere?... Pač ona četa!... Pa še vedeli niso, kako bi si preganjali čas... Na srečo je bil nekoč njih prinesel majhen fonograf v malhi: tedaj pa so se vsi sprjeli in dralsali čarlston.«

»Bajno!... Pa ste si popolnoma v svesti, kaj zdaj trdite?... To je silajno za zgodovinsko resnico!«

»Koga? Pa menda ne mislite, da šale zbijam?« se je odrezal Ballanek v mučni zadregi. »Pripovedujem vam vse.

kakor se je godilo... Verjemite ali ne verjemite, meni je vseeno!... Ampak dosedaj se nihče ni dvomil o Ballanekovi besedi!«

Mr. John Marshall je združeval s svojim poglobljenim znanjem obče zgodovine dušeslovni smisel, ki mu ni mogel nihče do živega. Ballanekova iskrenost se mu je zdela povsem očitna. In član univerze se je opravičil staremu pazniku, nato pa si napravil opazke v svoj zapisnik, kakor mu je narekaval Bretonec.

In spričo te izvrstne opreznosti je mogel razjasniti svojim učencem uspeh svojega zgodovinskega raziskovanja po francoskih pokrajinah, bržko se je vrnil na svoje vseučilišče.

»Mladina,« je izjavil, »če hočem biti nepristranski in dobro poučen, moramo historične dogodke proučevati na samih tistih mestih, koder so se ti dogodki vršili. Tako mi je moje potovanje po Franciji razodelo neke podrobnosti, ki jih še slutil nisem in ki s tej stari deželi na čast in hvalo. Podobna je — in sicer potrjujejo to najresnejša svedočanstva — da je že v 15. stoletju najvišji tedanji sloj uporabljal avtomobil, poznal gramofon in plesal čarlston.« (Iz francoščine N.)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica
Din 50.000.000—

Skupne rezerve ca:
Din 10.000.000—

Ustanovljena 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

Ustanovljena 1900.

PODRUZNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Sibenik, Gorica, Trst

BRZOJAVNI NASLOV: BANKA LJUBLJANA.

Telefon šte. 2861, 2413
2502 in 2503.

se priporoča za vse bančne posle

B. S. A.

MOTOCIKLI

najnovjših
modelov 1928,

svetovno znane tvrdke
Schmel Arms Ltd. Birmingham

Zahtevajte cenike in ponudbe! Ne trgnj deli vedno v zalogi.

Promptno iz skladišča Vam nudi zastopstvo za mariborsko oblast:
Automobiles-Motocikles, Maribor, Trg Svobode 6

Za ljubljansko oblast:

Pavel Stele, Ljubljana, Poljanska cesta 3. Tel. 2942

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtne kredite, eskomtira menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter ih obrestuje po dogovoru najugodnejše

Kot pooblašteni prodajalec srečk Drzavne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji